

Protokoll fra møte i Faggruppen for plantehelse (Faggruppe 9) i VKM 11. mai 2009 kl. 10:00-15:30

Deltakere:

Fra Faggruppe 9:

Leif Sundheim (faggruppe- og møteleder), May Bente Brurberg, Trond Hofsvang, Christer Magnusson, Trond Rafoss, Brita Toppe, Anne Marte Tronsmo og Bjørn Økland

Ekstern ad hoc-ekspert: Maria Luz Herrero, Bioforsk Plantehelse

Fra Mattilsynet:

Randi Knudsen og Hilde Paulsen

Fra sekretariatet til VKM:

Elin Thingnæs Lid (ref.)

1. Konstituering av møtet

Møteleder ønsket velkommen til møte i VKMs Faggruppe for plantehelse, Faggruppe 9. Innkalling og forslag til dagsorden ble godkjent uten endringer. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile i noen av sakene.

2. Oppfølging fra sist møte i faggruppen

Protokollen fra sist møte ble gjennomgått.

Vedtak: De sakene som skal følges opp blir ivaretatt i de øvrige sakene på agendaen.

3. Plantehelsesaker som skal behandles på møtet

Phytophthora ramorum – orientering og diskusjon

Siden sist faggruppemøte har faggruppens *ad hoc*-gruppe for *P. ramorum* jobbet mye med utkastet til risikovurderingen, og vurderingen ser ut til å bli nokså omfattende. EUs RAPRA-PRA har blitt tilgjengelig siden sist faggruppemøte og blir kommentert i utkastet. Faggruppen fikk tilsendt *ad hoc*-gruppens nyeste utkast til risikovurderingen i forkant av møtet. *Ad hoc*-gruppens medlemmer orienterte om arbeidet med utkastet siden sist, og litt om hva som fortsatt gjenstår. Faggruppen gikk grundig igjennom utkastet og kom med en rekke innspill til utkastet, og ulike konklusjoner og risikorangeringer ble vedtatt.

Vedtak: *Ad hoc*-gruppen vil jobbe videre med utkastet i henhold til faggruppens vedtak. Faggruppen vil ferdigbehandle risikovurderingen på neste faggruppemøte. Nytt utkast fra *ad hoc*-gruppen blir sendt ut til faggruppen før møtet.

4. Plantehelsesaker som er under arbeid i faggruppen

Furuvednemotode – orientering om status

Siste nytt i saken er at LMD har besluttet at modellutviklingene skal igangsettes med Bioforsk som prosjekteier, samt at Skog og landskap skal igangsette sin del av forsknings- og utredningsarbeidet. Bioforsk kjenner foreløpig ikke de økonomiske rammene og tidsperspektivet i arbeidet, men vil holde VKM orientert så snart de vet noe konkret. Skog og landskap har budsjettert for utvikling av spredningsmodellen, og har allerede startet arbeidet.

Bjørn Økland ved Norsk institutt for skog og landskap (og faggruppemedlem) orienterte litt om arbeidet med spredningsmodellen så langt. Økland har hatt møte med eksperter utenfor Skog og landskap for å jobbe frem gode parametere for modellen. Økland har laget en stor tabell over parameterne med tilhørende litteraturreferanser. Hver parameter har gjerne fire-fem artikler bak seg. Spredningsmodellen vil danne grunnlaget for en skogøkonomimodell som VKM ser for seg at eksperter ved UMB skal lage. Spredningsmodellen vil kunne være klar i september slik at skogøkonomene kan starte opp sitt arbeid da. Økland vil ha et møte med skogøkonomene ved UMB 4. juni der han vil orientere dem om arbeidet med spredningsmodellen. Økland er beredt til å koordinere sitt arbeid med VKM når det skulle være behov for det.

Christer Magnusson i faggruppen orienterte om siste nytt om påvisning av FVN i Spania. Det er registrert et angrep vest i Spania, 35 km fra grensen til Portugal. Spania har i flere år undersøkt bl.a. ulike bedrifter, sagbruk og innkomne paller. En intensiv kartlegging i forbindelse med påvisning av FVN i et sagbruk førte til funn av ett dødt FVN-infisert tre 12 km fra sagbruket. Funnet medførte en "lokal utrydning" av trær i 50 m radius rundt det døde treet, noe som omfattet kun 14 trær. Ingen av disse trærne fikk påvist FVN. Spania ferdigstilte sin beredskapsplan like før dette funnet.

Magnusson orienterte også kort om siste nytt i EPPOs arbeid med FVN. Blant annet er EPPOs "Diagnostic protocol" for FVN (PM 7/4(1)) under omgjøring. EPPO kommer også med en ny PRA for FVN den 18-20. mai. Magnusson deltar i dette arbeidet. FVN er fortsatt på A1-listen til EPPO.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning. Faggruppen vil få flere detaljer på neste faggruppemøte.

5. Faggruppens årsplan

VKMs årsplan for 2009 har blitt ferdigstilt og vedtatt i Hovedkomiteen siden sist faggruppemøte. Årsplanen ble sendt ut til faggruppen i forkant av dagens møte. Som vedtatt på sist faggruppemøte har årsplanen blitt fast punkt på agendaen.

Vedtak: På grunn av tidsnød ble saken utsatt til neste møte.

6. Selvinitiering av saker

Sekretariatet orienterte om at det i år ikke har vært anledning til å sette av penger til selvinitierte saker i faggruppen. Av erfaring har faggruppen relativt store utgifter per sak, og det ble ikke penger til overs etter at bestillinger fra Mattilsynet ble budsjettet for. Det blir en ny budsjettgjennomgang i juni. Faggruppen får vente til da og også se om det allikevel kan bli penger til overs. Det avhenger blant annet av om Mattilsynet vil bestille noen nye saker som vil bli løst av faggruppen på årets budsjett.

Som oppfølging fra sist faggruppemøte har faggruppens koordinator undersøkt om Faggruppe 5 vil sette i gang en selvinitiert sak vedrørende mykotoksiner i næringskjeden. Grunnet tidsnød ble det ikke anledning til å orientere om dette.

Vedtak: Faggruppen vil se an den økonomiske situasjonen senere i år før den eventuelt setter i gang arbeid med selvinitiert(e) sak(er). Orientering om en eventuell selvinitiering vedrørende mykotoksiner i Faggruppe 5 utsettes til neste faggruppemøte.

7. Planthelsesaker i Mattilsynet

Mattilsynet orienterer om aktiviteter i Mattilsynet på plantehelseområde:

EPPOs "action list"

Mattilsynet har nå gått igjennom EPPOs "action list" over nye skadegjørere, og vil vurdere om flere av disse skal reguleres som karanteneskadegjørere. Mattilsynet har en pågående dialog med Bioforsk og Norsk institutt for skog og landskap for hjelp til å rangere hvilke av skadegjørerne som muligens bør reguleres. I Mattilsynets foreløpige rangering har følgende ni skadegjørere høyeste prioritet: *Xanthomonas axonopodis* pv. *poinsettiicola*, *Fusarium foetens*, *Gibberella circinata*, *Agilus planipennis*, *Anoplophora chinensis*, *Anoplophora glabripennis*, *Dendrolimus superans*, *Dendrolimus sibiricus*, *Tetranychus evansi*.

Faggruppen merket seg at listen ikke inneholder nematoder eller virus. Mattilsynet opplyste at de har gitt middels prioritet til et par virus-arter.

Når Mattilsynet er ferdig med sin rangering vil de se på hva som er tilgjengelig av dokumentasjon for hver enkelt skadegjører, og vurdere om det er tilstrekkelig informasjon for at Mattilsynet skal kunne bestemme risikohåndteringstiltak, eller om det er behov for å bestille risikovurdering(er) fra VKM. Det vil da kunne være snakk om fullstendige risikovurderinger eller kortere uttalelser fra VKM.

For flere av disse skadegjørerne har EPPO allerede gjort PRAer, men vurderingene omfatter ikke norske forhold. Mattilsynet påpekte at faggruppen i sitt arbeid med *P. ramorum* har gjort seg noen erfaringer med det å kommentere andres PRA (EUs RAPRA-PRA), erfaringer som kan komme til nytte i risikovurderinger av disse skadegjørerne. For eksempel om det holder å kommentere og vise til PRA'en eller om det er mer hensiktsmessig å gjenta deler av den i VKMs risikovurdering. Mattilsynet ønsker dialog med VKM under bestillingsprosessen om hva som er mest hensiktsmessig tilnærming.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning. Saken vil diskuteres nærmere på neste faggruppemøte. Mattilsynet vil til da ha rangering og litteraturliste klar.

Risikoprofil

Mattilsynet har i vår nedsatt en intern arbeidsgruppe for å gjøre en områdeanalyse for planter. Parallelt er det igangsatt tilsvarende grupper for områdeanalyser på fisk og på produksjon av næringsmidler. Analysen på planteområdet forventes å bli ferdig våren 2010. Arbeidsgruppen har bl.a. gått i gang med å utarbeide risikoprofiler for risikoklassifisering på plantehelseområdet. Mattilsynet har invitert Bioforsk og Norsk institutt for skog og landskap til å delta i dette arbeidet, og avholdt nylig et møte med dem. Arbeidet er tenkt å skulle gi en vurdering av risikobilde og systematisere foreliggende kunnskap. Et nordisk samarbeidsprosjekt jobber med risikoprofiler som verktøy innen matområdet, inkludert plantehelseområdet. Fôr og drikkevann ligger ute på Mattilsynets nettsider og gir en idé om hvordan en tilsvarende risikoprofil vil bli på plantehelseområdet.

Faggruppen stilte spørsmålsteget ved hvorfor VKM ikke har blitt involvert eller gjort kjent med dette arbeidet i Mattilsynet. Faggruppen mener det om ikke annet ville være naturlig å involvere sekretariatet i VKM.

Vedtak: Orienteringen fra Mattilsynet tas til etterretning.

Nylige påvisninger/utbrudd:

Mattilsynet opplyste at det har vært rikelig med utbrudd siste tiden:

- Sør-amerikansk minérflue (*Liriomyza huidobrensis*) har blitt påvist og eliminert i et veksthusgartneri i Vestfold. Angrepet anses for avsluttet og skadegjøreren eliminert, men man lyktes ikke med å finne hvor den kom fra.
- Nellikvikler har blitt funnet på eføy (*Hedera helix*) i et gartneri på Jevnaker. Tiltak ble iverksatt på mistanke. Bioforsk har eksemplarer av insektet til analyse men har foreløpig ikke lyktes i å identifisere arten. Det er snakk om morplanteproduksjon av Hedera som er bygd opp fra mye import.
- *Fusarium foetens* har blitt funnet på *Begonia*. Prøver er sendt Bioforsk til analyse. Mattilsynet har vedtatt midlertidig omsetningsstopp inntil de har svar på analysen.

Vedtak: Orienteringen fra Mattilsynet tas til etterretning.

8. Saker til hovedkomiteen

På sist faggruppemøte ble det vedtatt at faggruppen med bakgrunn i erfaringer med FVN-saken ønsker å stille Hovedkomiteen følgende spørsmål:

- Hvilke rutiner og kanaler har VKM for å formidle forskningsbehov og kunnskapsmangler avdekket i risikovurderinger? I hvilken grad praktiseres dette?
- Er det mulig å få til et varslingsystem for de tilfellene der VKM er avhengige av at et utviklings-/forskningsarbeid blir utført relativt raskt før VKM kan svare på Mattilsynets spørsmål?
- Har VKM noen kanaler for å påvirke bevilgninger til relevante institusjoner som kan utføre utviklings-/forskningsarbeidet?
- Hva er de andre faggruppens erfaringer i slike saker hvor det trengs en rask bevilgning til et stykke utviklings-/forskningsarbeid?
- Hvor langt kan VKM i henhold til sitt mandat gå i å gjøre et forarbeid til en risikovurdering? Hvor går VKMs grense mellom kunnskapsutvikling (som ikke er innenfor VKMs mandat) og risikovurderingsarbeid (som er innenfor VKMs mandat)? Hva har VKM anledning til å finansiere og ikke?

Vedtak: Sekretariatet har meldt inn saken til førstkommende møte i Hovedkomiteen 9. juni. Sekretariatet vil lage et utkast til et problemnotat som belyser spørsmålene.

9. Saker fra møte i hovedkomiteen

På grunn av tidsnød ble saken utsatt til neste møte.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

10. Møter o.a. av felles interesse

Ingen saker.

11. Nytt fra sekretariatet

Innspill om tema til forvaltningsrettet forskning på matområdet

Tidligere i år ble VKM invitert av Norges forskningsråd (NFR) til å foreslå temaer til forvaltningsrettet forskning på matområdet i 2010. Det er en veldig liten pott penger som skal fordeles, og VKM fikk sende inn maks tre innspill. Alle innspillene fra VKM omhandler kunnskapsbehov som skyldes særnorske forhold. Et av de tre innspillene er på plantehelse og ble utarbeidet av faggruppeleder, med hjelp fra et par faggruppemedlemmer. Tittelen på innspillet var ”Kompetanseoppbygging i kvantitativ epidemiologi til støtte for norsk plantehelseforvaltning”

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

12. Eventuelt

Et av faggruppemedlemmene orienterte om at det er nylig gjort funn av bladskimmel på *Impatiens* i et gartneri. Det er første gangen bladskimmel er registrert i *Impatiens* i norsk veksthusproduksjon.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

13. Nye møtedatoer

11. juni, 10. september og 10. desember.

Vedtak: Medlemmene reserverer datoene for faggruppemøter i 2009.